

LAUDÁCIÓ

**Sulyok Miklós művészettörténész, az MMA levelező tagjának székfoglalójához.
A székfoglaló előadás címe: Építészet, történelem, hely**

„Egy másik idegen meg Csi királya számára rajzolgatott. Csi királya egyszer megkérdezte tőle:

- Mit a legnehezebb rajzolni?

Az idegen így felelt:

- Kutyákat és lovakat a legnehezebb.

- És mit könnyű?

- Szellemeket és démonokat a legkönnyebb – felelte az ember. – Mert a kutyákat és lovakat jól ismerik az emberek, maguk előtt látják őket reggeltől estig. Nem szabad hát csak úgy körülbelül rajzolni ezeket, ezért nehéz a lerajzolásuk. Szellemeket és démonokat azonban, melyeknek nincs testi alakjuk, senki sem láthat szemtől szembe. Hát ezért könnyű lerajzolni őket.”

- A Szépség szíve -

(Kínai esztétikai írások,

fordította: Tőkei Ferenc, '73 Gondolat)

Hölgyeim és Uraim!

Május 15-én a katolikus naptár szerint Szent Zsófiát ünnepeljük. Zsófia jelentése bölcsesség. Engem bölcsész diplomával rendelkező barátom, Sulyok Miklós kért fel arra, hogy laudációt mondjak székfoglaló előadásához. Szerintem nem túl bölcs dolog egy egyszerű építész felkérni ilyen feladatra, így csak egynapos gondolkodási idő után vállaltam el a szereplést, elsősorban azért, mert a székfoglaló előadás címe és tárgya érdekelt, és azért is, mert nagyra értékelem munkásságát.

Sulyok Miklós 1958-ban Budapesten született.

Diplomáját a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerezte 30 évvel ezelőtt, olasz-művészettörténet szakon. Diplomamunkája az itáliai korai reneszánsz építészet forráskiadásának területére tartozik. Annak tárgya a legfontosabb Brunelleschi-forrás, Antonio di Tuccio Manetti *Vita di Ser Filippo Brunelleschi* című XV. század végi életrajzának magyarra fordítása és a hozzá tartozó bevezető tanulmány megírása volt.

Diploma után szakmai érdeklődése a kortárs magyar képzőművészet, építészet és design felé fordult. 1986-tól '93-ig Budapest Főváros kortárs művészeti intézményénél, a Budapest Galériánál dolgozott, mint a képzőművészeti és építészeti kiállítások kurátora.

Első nagy sikerű építészeti kiállítás rendezése 1987-ben a Pécs Csoport bemutatása volt. A politika által akkor már szétvert – Csete György nevével fémjelzett - építész alkotó műhely munkamódszerének, hatalmas mennyiségű és magas művészi, építészeti szintű munkájának felmutatását önmagában is nagy fontosságúnak ítélte az építész szakma. Az akkori művészetpolitikai környezetben a kiállítás „kvázi protestálásnak” is számított.

Sulyok 1988-ban a Miskolci Építész Műhely bemutatását is előkészítette, majd megrendezte. Innen dátumozható ismeretségünk. A MÉM két mestere - Bodonyi Csaba és Ferencz István - által meghatározott tartalmi és kiállítás rendezési programhoz kellett egy olyan műhelytag, aki időről időre egyeztet a Budapest Galéria kiállítási kurátorával, a kiállító terem konkrét berendezéséről, a katalógus szerkesztéséről. A kiállítás előkészítése majd fél évig tartott. Sulyok többször fogadott Budapesten és sok időt szánt arra is, hogy a csoport minden tagjával és mestereivel Miskolcon is találkozzon, beszélgessen. Nagy súlyt fektetett arra, hogy a bemutatandó pályázatok, meg nem valósult tervek gondolatiságát megértse, s hogy a megépült és épülőfélben levő épületeket és azok helyszíneit meglátogassa. Alapos munkát végzett.

Később jelentős sikerrel gondozta Dévényi Sándor, majd Bán Ferenc (azóta Kossuth-díjas) építészek kiállításait.

Sulyok Miklós 1993-tól 98-ig a Római Magyar Akadémia művészeti titkára volt, boldog emlékeztető Hajnóczy Gábor művészettörténész, intézményvezető mellett. Rómában, az Akadémián a művészeti programok nemzetközi szervezésével foglalatoskodott. Egyik legjelentősebb ottani munkája Makovecz Imre kiállításának gondozása (1995) volt.

Sulyok 1998-tól újra a Budapest Galéria munkatársa. Rendszeresen publikál a nemzetközi és magyar kortárs művészeti és építészeti szaksajtóban.

Cikke jelent meg Makovecz Imre paksi templomáról, Dévényi Sándor építészetéről, Aldo Rossiról. Katalógust szerkesztett Szalay Tibor építész emlékkiállításáról. Épületelemzéseket közölt Bán Ferenc, Bérczes László, Bodonyi Csaba, Ekler Dezső, Ferencz István, Anthony Gall, Kalmár László, Magyarai Éva, Nagy Tamás, Pazár Béla, Skardelli György, Tomay Tamás, Turányi Gábor, Vincze László, Zsuffa Zsolt (és e sorok írójának) különböző épületeiről. Interjút készített Paulo Portoghesivel (Oktogon, 1990). Beszámolt a bécsi Borromini kiállításról, a velencei biennáléről (Műértő, 2000.). A kortárs magyar építészetéről szlovén, francia és olasz szaklapokban jelentek meg cikkei. Tavaly a Régi-új Magyar Építőművészet 2. lapszámában hírt adott a megújult Pesti Vigadóról, arról a házról, amiben most itt vagyunk.

Ferencz István, Nagy Tamás és Turányi Gábor építésze című pályázatával 2002-ben elnyerte a Velencei Építészeti Biennále Magyar Pavilonjának kurátori megbízását. A nagy sikerű kiállításhoz kísérő könyvet szerkesztett (Műcsarnok, 2002).

A Magyar Művészeti Akadémia 2013-ban ösztöndíjat adott Sulyok Miklósnak a Miskolci Építész Műhelyről szóló könyve második kötetének megírásához.

Az Akadémiai Kiadó olasz-magyar, magyar-olasz szótárának (2000) lektora volt. Ez is jelzi, hogy az olasz nyelvet Sulyok kiváló szinten műveli. A Corvina Kiadó számára olaszból fordította *A művészet klasszikusai*-sorozat Manet-, Cézanne- és Giorgione- köteteit. A Szépművészeti Múzeum *A holland festészet aranykora* című kiállítás katalógusába angol nyelvből fordított.

Sulyok Miklós egyszerre tanít és tanul. A BME Építészmérnöki Kara Középülettervezési Tanszéke posztgraduális építésztervezői szakmérnöki tanfolyamán tíz éve oktatja a Kortárs hazai építészet című tantárgyat. Az ELTE BTK Művészettörténet tudományi doktori iskolájának harmadéves hallgatója. Doktori disszertációjának témája: *Regionalizmusok a kortárs magyar építészetben a rendszerváltás után*.

Sulyok Miklós általam ismert írásai, kiállítás rendezései, katalógus szerkesztései pontosak, elemzőek. Sulyok nyitott, tág látókörű. A spekulatív építészet elméleteket kerüli, az építészeti divatok, trendek, a sztárepítészet vívmányai kevésbé érdeklik. *Építészet, történelem, hely* című székfoglalójának tartalmát ismerve érdekli őt – Juhani Pallasmaat idézve – „egy kulturális regionalizmus, amely őrizni próbálja az építészet tapasztalati minőség szempontjait és az élet spirituális dimenzióit” – ez az idézet zárja előadását.

Tisztelt Hallgatóság!

Ha Sulyok Miklós Csí királyának művészettörténésze lett volna, lehetett volna, úgy meggyőződésem, hogy a kutyák és a lovak ábrázolásairól értekezett volna, s nem mártotta volna magát a szellemek és démonok rajzolóinak könnyű világába.

Rudolf Mihály DLA
Ybl-díjas építész,
az MMA rendes tagja

Kelt: Budapesten, 2015. május 15-én, az MMA Makovecz termében